

T.C
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

HEM218 SAĞLIK SOSYOLOJİSİ
DERS BİLGİ KİTAPÇIĞI

SAMSUN

İÇİNDEKİLER

1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON, AMAÇLARI, PROGRAM ÇIKTILARI VE DEĞERLERİ.....	3
2. SAĞLIK SOSYOLOJİSİ	5
2.1.Dersin Tanımı ve Amacı.....	5
2.2. Eğitim Modeli	5
2.3. Sağlık Sosyolojisi Dersi Uzaktan Eğitim Politikası	5
2.4. Dersin Genel Hedefleri:	5
2.5. Dersin Programdaki Yeri	5
2.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri	6
2.7. Dersin İçeriğinde Ele Alınan Hemşirelik Tanıları	6
2.8. Dersin Değerlendirmesi	6
3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ	6
3.1. Sağlık Sosyolojisi Dersi Haftalık Ders İçeriği	6
4. DERS KONUSU İÇERİĞİNİN BÖLÜMÜN PROGRAM ÇIKTILARI, DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI, HASTA GÜVENLİĞİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, SAĞLIĞIN SOSYAL BELİRLEYİCİLERİ İLE İLİŞKİSİ.....	7
5. DERSİN KAYNAK VE KANIT LİSTESİ	11
5.1.Kaynak Listesi	11
5.2. Kanıt Listesi.....	11

TC.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON, AMAÇLARI, PROGRAM ÇIKTILARI VE DEĞERLERİ

Misyonumuz: Birey, aile ve toplumun sağlık ve hastalık deneyimini insancıl bir şekilde yönetebilen değişen sağlık ortamında küresel toplumun ihtiyaçlarına etik, kanıta dayalı uygulama ile cevap veren mesleğine bağlı, duyarlı ve dinamik hemşire liderler yetiştirmektir.

Vizyonumuz: Birey, aile ve toplumun sağlığını geliştirmek üzere ulusal ve uluslararası düzeyde hemşirelik disiplinine yön verecek yenilikçi ve profesyonel hemşireler yetiştiren lider bir bölüm olmaktır.

Hemşirelik Bölümü Amaçları:

1. Mezunlarımız ulusal/ uluslararası sağlığı ilgilendiren kuruluşlarda ya da akademik alanda istihdam edilir.
2. Mezunlarımız hemşirelik uygulamalarında sürekli yenilenme ve gelişme bilinciyle akademik ve kişisel gelişimine devam eder.
3. Mezunlarımız ulusal ve uluslararası hemşirelik etik ve uygulama standartlarına uygun bütüncül ve insancıl bakım verir.

Hemşirelik Bölümü Program Çıktıları:

1. Sağlık politikaları, düzenlemeleri ve mevzuatla ilgili olarak hemşirelik rollerine ilişkin temel bir anlayış ve tutum geliştirir.
2. Hemşirelik ve diğer disiplinlerdeki kanıta dayalı kuramsal bilgiye ulaşarak hemşirelik eğitim, uygulama, araştırma ve/veya yönetiminde kullanır.
3. Araştırma temelli ve kanıta dayalı çalışmalar ile hemşirelik disiplininin gelişimine bireysel katkı sağlar.
4. Güvenli ve kaliteli hemşirelik uygulamalarını destekleyen yenilikçi bilişim ve/veya bakım teknolojilerini kullanır.
5. Kişisel ve mesleki gelişiminin bir parçası ve gereği olarak, yaşam boyu öğrenme, yaratıcılık ve eleştirel düşünmeyi benimser ve sürdürür.
6. En az bir yabancı dili kullanarak hemşirelik ve sağlık alanındaki gelişmeleri izler ve paylaşır. Hemşirelik ve diğer disiplinlerdeki kanıta dayalı kuramsal bilgiye ulaşarak hemşirelik eğitim, uygulama, araştırma ve/veya yönetiminde kullanır.
7. Hemşirelik eğitim, yönetim, uygulama ve/veya araştırmasında, disiplin içi/disiplinler arası etkili iletişim ve işbirliği becerilerini kullanır.

8. Sağlığın geliştirilmesi, sürdürülmesi ve iyileştirilmesi amacıyla bireylere, ailelere, gruplara ve topluma güvenli, yetkin, şefkatli, etik, bütüncül, çevreye ve kültüre duyarlı hemşirelik bakımı sağlar.

9. Bireyselleştirilmiş, güvenli, kaliteli hemşirelik bakımına liderlik eder.

Değerlerimiz; Hemşirelik bölümü olarak kaliteli sağlık bakım hizmetlerine erişimin bir ayrıcalık değil sosyal bir hak olduğuna inanıyor ve bunu en temel değer olarak kabul ediyoruz. Bunun yanı sıra Atatürk ilke ve inkılaplarını ve aşağıdaki değerleri Temel Değerlerimiz olarak sunuyoruz:

1. Bakım: Bakım hemşirelik uygulamasının özüdür. Bireyin eşsizliği temelinde insanlara merhametli, vicdanlı, bütüncül, şeffaf, alturistik ve katılımcı bir yaklaşımla bakım vermeye kararlıyız.

2. Duyarlılık: Kültür, evre, birey, toplum, toplumsal cinsiyet eşitliği ve hakkaniyet temelinde insanların bakım çağrılarını duymaya, etik ve saygınlık standartlarına dayalı olarak bu çağrıya yanıt vermeye kararlıyız.

3. Etik: Hemşirelik eğitimi, uygulaması ve araştırmasında evrensel ve bilimsel etiğe uygun, insana ve değerlerine saygılı, adil, dürüst ve hakkaniyetli olmaya kararlıyız.

4. Profesyonellik: Sosyal adalet ve eşitliğin sağlık hizmetlerine entegrasyonuna, düşünce özgürlüğüne, örgütlenme bilincine dayanan, özgüvenli, iletişim becerileri gelişmiş lider, entelektüel hemşireler olmaya kararlıyız.

5. Bilimsellik/Yenilikçilik: Bir uygulama mesleği ve bir akademik disiplin olarak hemşirelikte, kanıta dayalı bakımı uygulamak için yeni bilgileri keşfetmeye, yaymaya ve hemşirelik bilimini geliştirmeye kararlıyız.

6. Katılımcılık/paydaş odaklılık: Hemşirelik ğrencilerinin tüm potansiyellerini geliştirmek üzere katılımcı, etkileşimli eğitim ve ğretim anlayışını geliştirmeye ve sürdürmeye kararlıyız.

2. SAĞLIK SOSYOLOJİSİ

2.1.Dersin Tanımı ve Amacı

Bu ders, sağlık hizmetleri ile toplumun sosyo-kültürel yapısı arasındaki ilişkiyi kurmayı, sağlık hizmetlerinde verimliliği artırmaya yönelik davranış geliştirmeyi öğretir.

2.2. Eğitim Modeli

Sağlık Sosyolojisi dersinin öğretiminde klasik eğitim modeli kullanılmaktadır.

2.3. Sağlık Sosyolojisi Dersi Uzaktan Eğitim Politikası

Uzaktan eğitim olanakları ve dijital alan fırsatlarını kullanarak;

- Bir paydaş olarak öğrencilerin etkin katılımıyla potansiyellerinin desteklenmesi,
- Birey, aile ve toplumu koruyucu önlemlerin, sağlığı koruma ve geliştirme amacına yönelik etkin kullanım farkındalığının oluşturulması ve becerisinin kazandırılması,
- Öğretim elemanı ve öğrenci etkileşiminin dijital güvenlik sınırları içerisinde kesintisiz devamlılığının sağlanmasıdır.

2.4. Dersin Genel Hedefleri:

Bu derste öğrencinin;

1. Sağlık-hastalık ile toplum arasındaki ilişkiyi kavrayabilme,
- 2.Sağlık-hastalık olgusunu etkileyen toplumsal faktörleri kavrama,
- 3.Sağlık-hastalığın kültürel değerler ile ilişkisini kurabilme,
4. Hastalık davranışının sosyolojik nedenlerini kavrayabilme,
5. Sağlık hizmeti verimliliğini geliştirecek bilinç oluşturabilmesi hedeflenmektedir.

2.5. Dersin Programdaki Yeri

Bu ders Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ikinci sınıfının bahar döneminde verilir. Haftada 2 saat teorik, 4 ACTS 2 kredilik bir derstir.

2.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Dersin işleyişinde; anlatım, tartışma, soru-cevap, atölye, rol-play gibi yöntem ve teknikler kullanılacaktır. Temel kaynak olarak tanımlanan kitaplara ek olarak verilen okumalar bireysel gelişimi destekleyecektir.

2.7. Dersin İçeriğinde Ele Alınan Hemşirelik Tanıları

Hemşirelik Tanıları Tablosu
1) Bilgi Düzeyinde Güçlenmeye Hazıroluş
2) Sağlığı Geliştirme Davranışları (Spesifik)
3) İletişimde Güçlenmeye Hazır Oluş
4) Sağlığını Yönetmede Güçlenmeye Hazır Oluş
5) Çocuk Yetiştirme Süreçlerinde Güçlenmeye Hazır Oluş

2.8. Dersin Değerlendirmesi

Ders değerlendirmesini bir ara sınav, bir final sınavı notu oluşturmaktadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Öğretim Sınav Yönetmeliğine göre teorik derslerin %30' undan fazlasına devam etmeyen öğrenci final sınavına alınmaz.

3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

3.1. Sağlık Sosyolojisi Dersi Haftalık Ders İçeriği

Tarihler	Konu Dağılımları
1. Hafta	Tanışma, Ders Tanıtımı, Beklentiler
2. Hafta	Sağlık Sosyolojisi Giriş, Temel Kavramlar
3. Hafta	Hastalık Olgusu
4. Hafta	Hastalık ve Toplumsal İlişkiler
5. Hafta	Hastalık ve Kültürel İlişkiler
6. Hafta	Hastalık ve Ekonomik İlişkiler
7. Hafta	RAMAZAN BAYRAMI
8. Hafta	Hasta-Hemşire İlişkileri
9. Hafta	Hasta-Hekim İlişkileri
10. Hafta	İŞÇİ BAYRAMI- ARA SINAV HAFTASI
11. Hafta	Hasta –Hastane İlişkileri
12. Hafta	İnsan Bedeni, Post-Modernizm ve Sağlık
13. Hafta	Türkiye’de Sağlık Sistemi
14. Hafta	Öğrenci Çalışmaları Sunumları
15. Hafta	Öğrenci Çalışmaları Sunumları
16. Hafta	Öğrenci Çalışmaları Sunumları

4. DERS KONU İÇERİĞİNİN BÖLÜMÜN PROGRAM ÇIKTILARI, DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI, HASTA GÜVENLİĞİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, SAĞLIĞIN SOSYAL BELİRLEYİCİLERİ İLE İLİŞKİSİ

<p><i>Sağlığın Sosyal Becerileri</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bireysel özellikler (yaş ve cinsiyet) 2. Sosyoekonomik belirleyiciler (İşsizlik, çalışma koşulları, yoksulluk ve sosyal dışlanma) 3. Çevresel belirleyiciler (konut, sosyal çevre ve temiz gıda-su) 4. Yaşam tarzı ile belirleyiciler (Fiziksel aktivite, madde bağımlılığı ve cinsel tercihler) 5. Ulaşım ve sosyal hizmetler (ulaşım, sosyal hizmetler, eğitim) 	<p><i>Hasta Güvenliği Hedefleri</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Basınç yaralarının önlenmesi 2. Bilgi güvenliği 3. Güvenli cerrahi 4. Güvenli doğum 5. Güvenli hasta devri 6. Hatalardan öğrenme 7. Hasta ve hasta yakını katılımı 8. Hastaların doğru tanımlanması 9. Hasta düşmelerinin önlenmesi 10. Hastaların güvenli transferi 11. Hasta bakımında güvenli hava yolu yönetimi 12. İlaç güvenliği 13. Kan güvenliği ve yönetimi 14. Kardiyak arrest yönetimi 15. Malzeme ve cihaz güvenliği 16. Nazogastrik tüp ve hasta güvenliği 17. Yaşlı hastalarda deliriumla mücadele 18. Yenidoğanda uygun oksijen tedavisi 19. Sağlık hizmet ilişkili enfeksiyonlarla mücadele 20. Radyasyon güvenliği 21. Teşhiste hasta güvenliği 22. Tesis güvenliği 23. Hastane ilişkili venöz tromboembolilerin önlenmesi
---	--

Konu	Dersin Öğrenme Çıktısı	Hedef Beceri/Öğrenci Etkinliği	Program Çıktısı (PÇ)	Öğretim Yöntemi (Bilişsel, Duyuşsal, Psikomotor)	Değerlendirme Yöntemi ve Değerlendirme Aracı	Hasta Güvenliği	Sağlığın Sosyal Belirleyicileri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
Sağlık Sosyolojisi Giriş, Temel Kavramlar	-	Bilişsel: Sağlık sosyolojisi ve ilgili kavramları bilme Duyuşsal: Sağlık sosyolojisi ve ilgili kavramları değerlendirme Psikomotor:-	1,5,8	Sunum	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	1,2,3,4,5	3,10

Hastalık Olgusu	1,2,3,4	Bilişsel: Hastalık kavramını bilme ve tanımlama Duyuşsal: Toplumun hastalığa ilişkin algısını değerlendirme Psikomotor: Toplumun hastalığa ilişkin algıları ile ilgili veri toplama	2,8	Sunum Beyin Fırtınası Atölye	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	1,2,3,4,5	3,10
Hastalık ve Toplumsal İlişkiler	1,2	Bilişsel: Hastalık ve toplumsal ilişkileri bilme ve tanımlama Duyuşsal: Hastalığın toplumsal ilişkilere yansımalarını değerlendirme Psikomotor: Hastalığın toplumsal ilişkilere yansımaları ile ilgili veri toplama	1,2,8	Sunum	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	1,2,3,4,5	3,10
Hastalık ve Kültürel İlişkiler	3	Bilişsel: Hastalık ve kültürel ilişkileri bilme ve açıklama Duyuşsal: Hastalığın kültürel ilişkilere yansımalarını değerlendirme Psikomotor: Hastalığın kültürel ilişkilere yansımalarına ilişkin veri toplama	1,2,8	Sunum Soru – Cevap Atölye	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	1,2,3,4,5	3,10
Hastalık ve Ekonomik İlişkiler	4	Bilişsel: Hastalık ve ekonomik ilişkileri bilme Duyuşsal: Hastalığın ekonomik ilişkilere etkisini değerlendirme	1,2,8	Sunum Beyin Fırtınası	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	1,2,3,4,5	3,10

		Psikomotor: Hastalığın ekonomik ilişkiler üzerindeki etkisi ile ilgili veri toplama						
Hasta-Hemşire İlişkileri	5	Bilişsel: Hasta hemşire ilişkilerini bilme ve tanımlama Duyuşsal: Hasta hemşire etkileşim sürecini değerlendirme Psikomotor: Hasta hemşire ilişkilerine ilişkin veri toplama	1,2,4	Sunum Beyin Fırtınası Atölye	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	2	1,2,3,4,5	3,10
Hasta-Hekim İlişkileri	5	Bilişsel: Hasta hekim ilişkilerini bilme Duyuşsal: Hasta hekim etkileşim sürecini değerlendirme Psikomotor: Hasta hekim ilişkilerine yönelik veri toplama	1,2,8	Sunum Beyin Fırtınası Atölye	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	2	1,2,3,4,5	3,10
Hasta-Hastane İlişkileri	5	Bilişsel: Hasta hastane ilişkilerini bilme ve tanımlama Duyuşsal: Hasta hastane ilişkisini değerlendirme Psikomotor: Hasta hastane ilişkisine ilişkin veri toplama	1,2,8	Sunum Beyin Fırtınası Soru-cevap Atölye	Ara Sınav Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	2	1,2,3,4,5	3,10
İnsan Bedeni, Post-Modernizm ve Sağlık	5	Bilişsel: Postmodernizmin insan bedeni ve sağlık üzerindeki etkisini bilme ve açıklama Duyuşsal:	1,2,3,8	Sunum Beyin Fırtınası	Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	1,2,3,4,5	3,10

		Postmodernizmin insan bedeni ve sağlık üzerindeki etkisini değerlendirme Psikomotor: Postmodernizmin insan bedeni ve sağlık üzerindeki etkisi ile ilgili veri toplama						
Türkiye’de Sağlık Sistemi	5	Bilişsel: Türkiye’de sağlık sistemini bilme ve tanımlama Duyuşsal: Türkiye’deki sağlık sistemini değerlendirme Psikomotor: --	1,2,3,8	Sunum Soru-cevap	Yarıyıl Sonu Sınavı (çoktan seçmeli sınav)	-	2,7,8	3,10

5. DERSİN KAYNAK VE KANIT LİSTESİ

5.1.Kaynak Listesi

1. Açıkgöz R. (2021). Hastalık, Sağlık ve Toplum. Bir Sağlık Sosyolojisi İncelemesi. DBY Yayınları
2. Akçaoğlu A. (2022). Sağlık Sosyolojisinde Yeni Bir Perspektif: Sağlık Sermayesi. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, 12(3), 475-482.
3. Cirhinlioğlu Zafer. (2019). Sağlık Sosyolojisi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
4. Ekizer A. (2020). Sağlık Sosyolojisi Ve Tarihsel Gelişimi. Selçuk Sağlık Dergisi, 1(1), 1-12.
5. Özer Ö, Şantaş F. (2019). Sosyolojik Boyutlarıyla Sağlık. Nobel Akademik Yayıncılık.
6. Sarı Ö, Yıldız H. (2016). Sağlık Sosyolojisi, Lisans Yayınları, Ankara.
7. Tecim E.(2018). Sağlık Sosyolojisi. Çizgi Kitabevi.
8. Karal, S. (2022). Sağlıkın ve Hastalığın Toplumsal Nedenleri.

5.2. Kanıt Listesi

1. Kömürcü, B. (2024). Sağlık Sosyolojisi Perspektifinden Tibbileştirmeyi Yeniden Düşünmek. Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences (Joshas), 10(1), 32-42.
2. Aytaç, Ö., & Kurtdaş, M. Ç. (2015). Sağlık-Hastalığın Toplumsal Kökenleri Ve Sağlık Sosyolojisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(1), 231-250.
3. Karaoglu, N., Karaoğlu, K. B., & Yardımcı, H. (2020). Sosyoloji Ve Tıp Öğrencilerinin Sağlık Algısı Ve Sağlık Kaygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması. Ankara Medical Journal, 20(3).
4. Karakaş, M. (2020). Covid-19 salgınının çok boyutlu sosyolojisi ve yeni normal meselesi. İstanbul University Journal of Sociology, 40(1), 541-573.
5. Kasapoglu, A., & Akbal, A. (Apr. 25, 2020). Relational sociological analysis of uncertainties: The case of COVID-19 in Turkey. Advances in Social Sciences Research Journal, 7(4) 197–228.